

Pentru a-ți apăra drepturile trebuie să lupti în continuu

Analiștii politici susțin că anul 2012 a fost unul de bun augur pentru negocierile privind diferendul transnistrean, iar succesul acestui an este faptul că Tiraspolul și Chișinăul au reluat dialogul și strategia pașilor mici. Dar cum a fost anul 2012 pentru oamenii din stânga Nistrului, mai ales că apărătorii drepturilor omului din regiune susțin că oamenii continuă să fie deținuți ilegal de către regimul de la Tiraspol? Răspunsuri la aceste întrebări aflăm peste câteva minute de la Ion Manole, directorul Asociației „Promo-Lex”, cunoscută pentru asistența juridică oferită rudelor și deținuților din regiune.

Ion Manole: „Dacă ne referim la regiunea transnistreană, în special la drepturile omului, nu ne putem lăuda cu anumite progrese în acest sens, decît cu faptul că totuși au acceptat o misiune mai largă din partea unei structuri internaționale, mă refer la dl Thomas Hammarberg, care a fost numit emisar special sau raportor special al Națiunilor Unite pentru regiunea transnistreană, avînd sarcina să analizeze drepturile omului în această regiune. Pe parcursul ultimului an a efectuat trei vizite, a discutat cu victimele, s-a întîlnit cu persoanele care se află în detenție, societatea civilă a fost foarte implicată și așteptăm acum, la începutul lunii ianuarie-februarie, așteptăm raportul final pentru a vedea care sunt concluziile acestui expert.

Da, este o înviorare la nivel politic, am văzut că în sfîrșit, după cinci ani de zile, au fost reluate negocierile în formatul „5+2”; să sperăm că această reluare a discuțiilor la nivel politic va impulsiona lucrurile într-o direcție mai bună pentru a asigura drepturile omului tuturor cetățenilor și persoanelor care locuiesc în acest spațiu.”

Europa Liberă: Dle Manole, o decizie importantă în acest an a fost decizia CEDO în privința școlilor cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană. Deși a trecut puțin timp, putem spune că situația acestor școli cumva s-a îmbunătățit de atunci?

Ion Manole: „Din păcate, reacția administrației separatiste a fost una greu de înțeles. Chiar dacă aceștia sunt mai tineri și sunt noi lideri pentru care toată lumea s-a bucurat, inclusiv noi, sperînd că această schimbare va aduce și o schimbare în atitudine, în mentalitate, pentru regiunea transnistreană, vedem că reacția lor s-a dovedit a fi una destul de bolnăvicioasă. Nu cred că vom avea progrese vizibile nici în anul 2013, pentru că reieșind din reacția celor de la Tirapol, dar și ultimele evenimente care au loc în legătură cu evoluția dialogului în cadrul formatului „5+2” nu ne dă mari speranțe că situația drepturilor omului va fi într-un fel sau altul îmbunătățită, în ceea ce privește școlile, la fel.

Noi am elaborat rezoluția cu privire la acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru asigurarea dreptului la educație în regiunea de est a Republicii Moldova și în această rezoluție am înaintat anumite propuneri către autoritățile constituționale, în primul rînd, în vederea asigurării dreptului la educație în această regiune. Vreau să cred – și sunt convins de acest lucru -, că totul va depinde de autoritățile constituționale, de modul în care acestea vor fi capabile să se folosească de această decizie a CEDO pentru a încerca, cel puțin, să ceară respectarea nediscriminatorie a tuturor elevilor, profesorilor și părinților din această regiune.”

Europa Liberă: Din cîte îmi amintesc, directorii acestor instituții din orașele Rîbnița, Tighina și Grigoriopol au trimis Rusiei o cerere de returnare a sediilor sechestrate de administrația de la Tiraspol. În ce măsură acest lucru este posibil?

Ion Manole: „Federația Rusă, chiar și în baza deciziei CEDO în cazul școlilor a fost încă o dată recunoscută drept responsabilă de tot ce se întâmplă în această regiune. Ea deține controlul asupra evenimentelor, ea finanțează, încurajează și susține multilateral acest regim, deci doar Federația Rusă acum trebuie să insiste asupra respectării dreptului acestor oameni.

În cazul în care lucrurile nu se vor schimba, toți, dar absolut toți profesorii, părinții și elevii din această regiune vor fi îndreptățiți să meargă la CEDO cu noi dosare pentru că în dosarul pe care l-am câștigat în acest an, 2012, au fost doar 170 de victime, pe când numărul lor este mult mai mare. Și el se schimbă practic în fiecare an, pentru că unii pleacă, alții vin și dacă Federația Rusă nu va întreprinde măsuri în vederea soluționării acestor probleme, care au fost constatate de către Curtea Europeană, dosarul școlilor poate fi un precedent destul de important, de care vor putea face uz profesorii și părinții, elevii din aceste școli.”

Europa Liberă: Dle Manole, anul acesta a fost eliberat și polițistul Alexandru Ursu, condamnat anterior la 15 ani de pușcărie pentru o presupusă excrocherie. Care este soarta acestui polițist?

Ion Manole: „El este în sînul familiei, se simte destul de bine acum, oricum dosarul lui în ceea ce privește detenția ilegală în această regiune rămîne în responsabilitatea noastră să îl reprezentăm mai departe, pentru că dosarul este înaintat la Curtea Europeană.”

Europa Liberă: Cum vă explicați că autoritățile au reacționat în cazul lui după ce el a petrecut trei ani în închisoare?

Ion Manole: „Știți, de multe ori persoanele care se adresează după ajutor consideră că o dată adresîndu-se la organizațiile neguvernamentale care se ocupă de drepturile omului sau autorităților cu o scrisoare sau cu un demers, prin asta își

vor rezolva problema, or nu este așa. Oriunde în lume funcționarii tind să încalce, să ignore anumite norme, anumite drepturi, uneori cu bună credință, alteori cu rea voință.

Pentru a-ți apăra drepturile trebuie să lupți în continuu. Acest lucru l-a demonstrat familia Ursu care a luptat ca Alexandru să fie eliberat. Același lucru trebuie să îl facă toate persoanele care au rude apropiate în aceste închisori. Cbt privește reacția întârziată a autorităților constituționale, este și de înțeles. Pe parcursul a 20 de ani autoritățile s-au obișnuit să nu întreprindă nimic, să ignore, iar uneori chiar să colaboreze cu regimul de la Tiraspol în vederea respectării obligațiilor lor de a proteja și a apăra, de a se implica în protejarea și apărarea drepturilor tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova. Ceea ce este o problemă de sistem.

În ultimii 20 de ani autoritățile nu au făcut și vreau să menționez că nici nu prea fac în continuare în această direcție nimic.”

Europa Liberă: Pe de altă parte, cazul lui Alexandru Ursu este unul cu final fericit, câți, de fapt, mai sunt ca el în regiunea transnistreană?

Ion Manole: „Anul acesta, atunci când trebuiau să fie reluate negocierile în formatul „5+2”, noi am adresat apeluri către participanți în vederea eliberării unui număr impresionant de persoane, dosarele cărora Promo-Lex le gestionează. În acest an nu este cazul doar al lui Alexandru Ursu, mai avem persoane eliberate din închisorile de acolo. Însă în același timp în gestiunea noastră mai rămân foarte multe cazuri în care persoanele vădit deținute ilegal continuă să rămână în aceste închisori, iar autoritățile nu prea dau dovadă nici de insistență și nici de capacitate, și nici de dorință de a se implica în aceste cazuri.

Noi vom insista caz cu caz pentru a cere respectarea acestor

drepturi și eliberarea acestor oameni. Mă refer la cazul lui Eriîmenco, un om de afaceri din această regiune; de fapt, e vorba de o reglare de conturi dintre doi foști parteneri, iar autoritățile în loc să îl apere, i-au înrăutățit condiția și situația, furnizînd informații despre el regimului de la Tiraspol. Primul pe care noi acum voi pune acum accent este Eriîmenco.”

Europa Liberă: De ce se plîng cel mai des oamenii care au apelat pe parcursul anului după ajutor la Promo Lex?

Ion Manole: „Eu aa spune că absolut toată gama de drepturi și libertăți fundamentale din regiunea transnistreană este încălcată. Cu regret și societatea civilă de acolo nu înțelege corect lucrurile în ceea ce privește sensul drepturilor omului și importanța lor pentru o dezvoltare normală a unei societăți. De multe ori chiar de către colegii noștri suntem acuzați că ne implicăm politic or în viziunea lor, care este influențată de către propaganda din regiune, tot ce ține de drepturile omului este activitate politică. Nu este așa.

Nu are nicio interferință apărarea drepturilor omului cu politicul. Evident cei care apără drepturile ating niște coarde sensibile ale politicului, dar în niciun caz ele nu influențează comportamentul unor partide sau al unei societăți.”

sursa: europalibera.org